

Motion till riksdagen 2013/14:Kr6

**av Margareta Larsson (SD)
med anledning av prop. 2013/14:3**

Läsa för livet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nationella mål för litteratur- och läsfrämjande ska följas upp och utvärderas av en parlamentarisk grupp och delredovisas för riksdagen 2018.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att slå fast ett lämpligt antal böcker som varje elev i grund- och gymnasieskolan ska läsa och redovisa varje år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstifta om att varje skola ska ha ett skolbibliotek bemannat med kvalificerad personal.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öronmärka de pengar som anvisas inom ramen för kultursamverkansmodellen så att det enbart går till läsfrämjande åtgärder.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersättningen för e-böcker ska vara samma som för fysiska exemplar som lånas ut på bibliotek.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att helt avskaffa stöd till evenemang inom bokhandeln.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas ett högsta belopp på max 100 000 kronor som ska kunna beviljas i stöd till kulturtidskrifter.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphovsrätten till litterära verk bör sänkas i syfte att stimulera det kreativa skapandet och att göra litteraturen mer tillgänglig.

Fel! Okänt namn på

Motivering

För att kunna följa om målen för litteratur- och läsfrämjande verkligen nås och om de förslag som regeringen lägger verkligen får någon effekt, är det av vikt att det finns lätt kvantifierbara och tolkningsbara indikatorer. Sverigedemokraterna anser därför i likhet med Litteraturutredningen att målen bör utvärderas och redovisas 2018 för att se om några önskade resultat har uppnåtts och hur arbetet fortskrider. I likhet med Litteraturutredningen anser vi även att uppföljningen bör ske via en parlamentarisk grupp i stället för inom befintliga myndigheter. Risk finns annars att reformer som inte får avsedd effekt förlängs alternativt att reformer som gett gott genomslag inte får tillräcklig uppbackning.

Skolan har en viktig roll att fylla när det kommer till att nå de nationella målen. Skolan har dels daglig kontakt med barn och unga och även uppgiften att se till att dessa grupper får fullgoda färdigheter i att kunna ta till sig och uttrycka sig i skrift, dels lägger skolan grunden för den fortsatta läsningen hos vuxna och äldre. I dagsläget innehåller relevanta kursplaner förvisso lämpliga skrivningar om strategier och mycket om problematiseringen kring texter och dess bakgrund. Undertecknad anser dock att det vore lämpligt, möjligen tillsammans med en av Skolverket framtagen litteratur- och författarkanon, att undervisningen även inkluderar ett läskrav; med t.ex. 2 stycken skönlitterära verk per termin. Bokens innehåll bör givetvis vara anpassat till de olika årskurserna. För detta ändamål borde Skolverket komma med mål om vilken mängd böcker som det är lämpligt att läsa med avseende på vilken årskurs eleven hör till. I sammanhanget bör påpekas att Sverigedemokraterna i sin budget avsatt ytterligare 10 miljoner kronor till Skapande skola, medel vilka väl genom t.ex. författarbäsk i skolorna kan ge synergieffekter med läskravet.

Med anledning av de skrivningar som förekommer i propositionen om att endast 18 procent av skolbiblioteken är bemannade på mer än halvtid, föreslår Sverigedemokraterna att det införs krav om bemanning skolbibliotek. Det är anmärkningsvärt att regeringen väljer att inte införa krav på bemannade skolbibliotek, trots uppgifter i propositionen om att läsresultaten ökar med mellan 10–20 procent i skolenheter med utbildade bibliotekarier. I likhet med remissinstanser som Statens skolverk anser Sverigedemokraterna att kravet bör införas i lag.

Sverigedemokraterna anser att regeringen agerar kontraproduktivt, då den föreslår att pengar ska sättas av för läsfrämjande insatser inom ramen för kultursamverkan, men samtidigt inte vill öronmärka satsningen. Må så vara att syftet med kultursamverkanmodellen är att tillåta flexibilitet och lokalt ägande, men därmed inte sagt att satsningen för att stärka litteratur- och läsfrämjande på regional och lokal nivå är det. En öronmärkning kan mycket väl strida mot intentionerna med kultursamverkan, men är helt i linje med intentionerna i främjandet av läsning och litteratur. För att satsningen ska göra mesta möjliga nytta fordras att varje krona i satsningen verkligen går till läsfrämjande åtgärder. Det är därför angeläget att regeringen öronmärker, genom

fördelningsnyckel eller särskilda anslag, pengarna som satsas inom projektet så att de verkligen används till läsfrämjande åtgärder.

Som framgår av Litteraturutredningen och propositionen är utlåningen och försäljningen av e-böcker något som troligen kommer att öka i framtiden. Om man bortser från eventuella frågor om blandade verk som kan vara såväl litterära som audiovisuella, torde det stå klart att e-böcker endast är litterära verk som distribueras i en annan form än vanliga böcker. Till detta kommer att distribution och framställning av en e-bok borde vara betydligt lägre än för ett fysiskt exemplar. Sverigedemokraterna anser att det är av vikt att folkbiblioteken kan ge så många som möjligt möjligheten att kunna ta del av den tillgängliga litteraturen kostnadsfritt. Det som lägger hinder i vägen är en arkaisk skrivning i upphovsrättslagen som på intet sätt är teknikneutral. Regeringen borde sträva efter att biblioteken inte i onödan belastas med extra kostnader enbart för att en bok levereras till en låntagare elektroniskt. Innehållet i den upplevda texten är ändå detsamma och kostnaderna för förlaget lägre. I första hand anser Sverigedemokraterna att överenskommelser borde kunna slutas mellan parterna, men Sverigedemokraterna ställer sig inte heller främmande till en förändring av upphovsrättslagen med vidhängande inskränkning i upphovsrätten.

Att öka läsandet är en hög och angelägen uppgift. Bidrag till evenemang i bokhandeln har däremot inget med läsandet i sig att göra. Oaktat frågor om kvalitetslitteratur och liknande, påverkas inte läsandet negativt av att läsare får tillgång till billig litteratur på fler ställen än i den traditionella lokala bokhandeln. Skattepengar bör inte användas till att sponsra privata bokhandlare och deras arrangemang. Om man argumenterar som regeringen gör kring att man vill stödja små bokhandlare på mindre orter, borde man även inse att som omställningsstöd är beloppen för ringa. Vill man sätta en tydlig koppling mellan det fysiska rummet och läsandet är folkbiblioteken en naturligare mottagare av riktat stöd. Sverigedemokraterna anser att de tidsbegränsade medlen som aviserats för event i bokhandeln inte bör förlängas efter 2014.

Sverigedemokraterna anser att stödet till kulturtidskrifter ska vara ett grundstöd och ha som syfte att garantera en bredd i utbudet. Litteraturutredningens förslag om krav på ersättning går stick i stäv med detta, då ett sådant krav troligen leder till att det endast är de större etablerade kulturtidskrifterna som kommer att uppfylla kraven. Sverigedemokraterna har i sin budgetmotion föreslagit ett tak på stöd, i syfte att garantera såväl en miniminivå som en bredd i utgivningen. Det är inte rimligt att staten bidrar med belopp runt en halv miljon eller mer, till kulturtidskrifter som redan i dag har en bred publik och som får stöd och uppmärksammas även från annat håll. Vi föreslår därför ett tak på högst 100 000 kronor per tidskrift och år. Inledningsvis torde detta leda till besparingar om runt 10 miljoner kronor. I likhet med regeringen instämmer vi dock i att det, i framtiden, kan finnas behov av att se över kriterierna för tilldelning.

Intimt förknippat med frågan om litteratur och hur människor kan tillgodogöra sig den är frågan om skyddet för det litterära verket. Upphovsrättslagen är uppbyggd kring en balans som har till syfte att uppmuntra till litterärt skapande utan att innebära att man ger för stor exklusivitet åt upphovsman-

Fel! Okänt namn på

nen. Under 1900- och 2000-talet har vi sett en utökning av skyddstiden utan några egentliga bevekelsegrunder, förutom att skydda eftermarknaden och exploateringen av ekonomiska rättigheter, oftast genom större internationella bolags försorg. Med tanke på att den skapande processen vad avser just litterära verk inte alltid innebär att en författare kan ha en stabil inkomst med regelbunden utgivning, går det inte att ha för kort skyddstid. Däremot finns det samtidigt anledning att anta att fler personer skulle läsa fler böcker och framför allt klassiska böcker om priserna på dessa var lägre. Det sistnämnda stöds av storleken på upplagorna i t.ex. Penguin Classics. Upphovsrätten är till för att skydda författaren och ge denne möjlighet att kunna leva på sina verk. Rimligen finns det därför ingen anledning, förutom möjligen hänsyn till de efterlevande, att skyddstiden ska vara längre än författarens livslängd. Sverigedemokraterna anser att regeringen ska utreda möjligheterna till en minskning av skyddstiden och även lämna förslag på en rimlig skyddstid som står i paritet till författarens skyddsbehov.

Stockholm den 16 oktober 2013

Margareta Larsson (SD)